

ANONIMINIO TEKSTO AUTORIAUS LYTIES NUSTATYMO KLAUSIMAI

Renata Ryngevič *

*Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Kriminalistikos katedra
Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius
Telefonas 271 4611
Elektroninis paštas renryn@mruni.lt*

Pateikta 2007 m. rugpjūčio 22 d., parengta spausdinti 2007 m. lapkričio 29 d.

Santrauka. Straipsnyje analizuojamos kriminalistinio lingvistinio tyrimo galimybės. Nustatyti teksto autoriaus lytį yra vienas iš sudėtingiausių ir dar nepakankamai reglamentuotų kriminalistinės lingvistinės ekspertizės klausimų.

Analizuojant literatūrą pastebėta, kad daugelio šalių lingvistikos moksluose šiai problemai skiriama nemažai dėmesio. Pastaruoju metu sociolingvistikoje skirtingų lyčių kalbos ypatumų tyrimuose vis plačiau vartojama sąvoka „genderis“, reiškianti ne biologinę, o sociokultūrinę lytį. Manoma, kad, be biologinių lyties skirtumų, tarp žmonių egzistuoja daug daugiau socialinių vaidmenų, veiklos formų, elgesio bei emocinių skirtumų. Vadinamajam genderiniam tapatumui išreikšti egzistuoja tam tikros kalbinės priemonės.

Šios problemos tyrinėtojų požiūriu įmanoma diagnozuoti skirtingų lyčių rašto kalbą. Skirtumai tarp vyriškos ir moteriškos kalbų pasireiškia tam tikrais kalbinių priemonių vartojimo savitumais, analizuojant ir kokybinius, ir kiekybinius šiuos skirtumus.

Daugelyje šalių teksto autoriaus lyčiai nustatyti plačiai taikomi kiekybiniai statistiniai metodai, taip pat ir stilometrijos. Tačiau stilometrijos metodai paprastai skirti tik didesnės apimties tekstams analizuoti.

Pagrindinės sąvokos: kriminalistinė lingvistinė ekspertizė, klasifikacinis lingvistinis tyrimas, teksto autoriaus lyties nustatymas.

IVADAS

Nurodoma, kad šalia kitų klasifikacinio lingvistinio tyrimo galimybių Lietuvoje taip pat yra galimybė nustatyti anoniminio autoriaus lytį, tačiau atskirų metodikų, skirtų autoriaus amžiui bei lyčiai nustatyti, pas mus kol kas nėra sukurta [7, p. 43]. Kitose šalyse, pavyzdžiui, Ukrainoje [8, p. 644–645], Rusijoje [20, p. 40], tarp šiuolaikinių teksto analizės galimybių nurodoma ir tokios socialinės biografinės savybės kaip lyties nustatymo galimybė. Tačiau pabrėžiama, kad nustatyti, tokias autoriaus savybes kaip amžius, lytis, profesinė priklausomybė, veiklos sritis yra vienas iš sudėtingiausių uždavinių. Priežastis čia ta, kad problema lingvistikos moksle nepakankamai išnagrinėta, stinga tikslių specialių požymių vertinimo kriterijų, didelis ekstralingvistinių faktorių poveikis asmenybei [19, p. 32].

Kitose šalyse, pvz., anglosaksų, teksto autoriaus lyties nustatymo klausimai gvildenami plačiai. Ši problema visų pirma analizuojama lingvistikos moksle, tačiau nemažai dėmesio šioms klausimams skiriama ir teismo lingvistikoje. Skirtumas yra tas, kad čia teksto autoriaus lyties bei kitų savybių nustatymo galimybės teismo poreikiams siejamos su stilometrijos ir panašiais kiekybiniais metodais [1]. Pastaraisiais metais čia dažniausiai naudojamos didelės kompiuterinės duomenų bazės, skirtos taikant kiekybinius metodus analizuoti potencialius autoriui būdingus kalbinius požymius.

TEKSTO AUTORIAUS LYTIES NUSTATYMO UŽDAVINIAI

Teksto autoriaus lyties nustatymo uždaviniai gali būti atskiro klasifikacinio lingvistinio tyrimo tikslas. Tokiu atveju ekspertui pateikiami tokie klausimai kaip, pvz., „Kas yra anoniminio teksto autorius – vyras ar moteris?“, „Kokia anoniminio teksto autoriaus lytis?“.

* Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Kriminalistikos katedros docentė.

Tačiau teksto autoriaus lyties nustatymo klausimai gali būti sprendžiami ir diagnostinio tyrimo metu, pvz., vyro ar moters kalbos imitacijos, vyro ar moters kalbos esant streso būsenos nustatymas ir kita. Tokio pobūdžio tyrimų grupėje gali būti skiriami tam tikri probleminiai uždaviniai:

- teksto, sukurto įprastomis sąlygomis, autoriaus lyties nustatymas;
- teksto, sukurto esant neįprastai psichofiziologinei būsenai arba neįprastoms sąlygoms, autoriaus lyties nustatymas;
- teksto, sukurto mėgdžijant priešingos lyties atstovų kalbą, autoriaus lyties nustatymas [16].

Į naują savarankiškų lingvistinių tyrimų sritį įtraukiami ir asmenų, turinčių netipinę seksualinę orientaciją, kalbos tyrimai. Jų rezultatai galėtų būti naudingi ir kriminalistinei lingvistinei ekspertizei, t. y. tokių atvejų diagnostikai, tiriant sakinčius ir rašytinius tekstus [22, p. 302–313; 5, p. 243–285]. Netipinės seksualinės orientacijos asmenimis laikomi transseksualai, homoseksualai, biseksualai ir kiti. Tokie išskirti klausimai gali būti aktualūs ir kriminalistinei lingvistinei, ir fonoskopinei ekspertizei.

LYTIES IR GENDERIO SĄVOKOS

Kriminalistinėje lingvistinėje ekspertizėje paprastai kalbama apie teksto autoriaus *lyties* nustatymo problemą. Socialiniuose moksluose bei sociolingvistikoje egzistuoja dvi sąvokos – *lytis* bei *genderis**. Pastaruoju metu ir lingvistikoje, o tiksliau – sociolingvistikoje, skirtingų lyčių kalbos ypatumų tyrimuose vis plačiau vartojamas terminas – *genderis*. Genderio sąvoka reiškia ne biologinę, o sociokultūrinę lytį.

Tradiciskai sąvoka *lytis* buvo vartojama žmonių anatominiams ir fiziologiniams ypatumams apibūdinti. Tuo remiantis žmogiškosios būtybės skirstomos į vyrus ir moteris. *Lytis*, t. y. biologiniai ypatumai, buvo laikoma psichologinių bei socialinių skirtumų tarp vyrų ir moterų pagrindu ir prielaida.

Tačiau įvairūs moksliniai tyrimai parodė, kad biologiniu požiūriu tarp vyro ir moters yra daugiau panašumų negu skirtumų.

Be biologinių skirtumų, tarp žmonių egzistuoja daug daugiau socialinių vaidmenų, veiklos formų skirtumų, skirtingas jų elgesys bei emocinės charakteristikos. Pasaulyje, viena vertus, daugybė skirtingų vyro ir moters socialinių charakteristikų, o kita vertus, panašios jų biologinės charakteristikos. Taigi galima daryti išvadą, kad biologinė lytis negali būti paaiškinama kaip vienintelė žmonių socialinių vaidmenų skirtumo priežastis.

Taip atsirado sąvoka *genderis*, reiškianti socialinių ir kultūrinių normų, visuomenės įpareigojamų atlikti žmonėms, atsižvelgiant į jų biologinę lytį, visumą. Būti visuomenėje vyru arba moterimi reiškia ne tik turėti tam tikrų anatominių skirtumų, bet ir atlikti tam tikrus genderinius (t. y. sociokultūrinius) vaidmenis.

Genderio sąvoka atsirado socialiniuose moksluose aštuntajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje. Vėliau ji buvo pritaikyta ir lingvistikoje. Lingvistikoje genderio sąvoka pirmiausiai buvo susieta su gramatine lyties kategorija – *genus*.

Kriminalistiniuose lingvistiniuose tyrimuose abi šios sąvokos – *lytis* ir *genderis* – paprastai yra tapatinamos.

Lingvistiniuose genderio tyrimuose atsirado ir tokia sąvoka kaip *genderlektas* [17, p. 29–40] (plg. dialektas).

Lingvistiniuose genderio tyrimuose daugiausia dėmesio dabar skiriama ne tiek lyties įtakos verbalinei komunikacijai nustatyti, kiek priemonių, kuriomis kalba disponuoja, genderiniam tapatumui išreikšti, analizei. Tiriama, kokiose komunikacinėse situacijose, diskurso tipuose ir kaip svarbiai pasireiškia genderio įtaka, genderio išraiškos (kalbinių) požymių vartojimas ir kita [18, p. 12–13].

TEKSTO AUTORIAUS LYTIES NUSTATYMO TYRIMAI SKIRTINGOSE ŠALYSE

Lietuvoje, kaip jau minėta, dar nėra atskirų teksto autoriaus lyties nustatymo metodikų, kurias galima būtų taikyti atliekant lietuviškų tekstų kriminalistinę lingvistinę ekspertizę. Taikant tokias metodikas turėti būti atliekami nuodugnūs lingvistiniai (sociolingvistiniai, psicholingvistiniai) lyties požymių pasireiškimo kalboje tyrimai. Tik atliekant tokius tyrimus gali būti kuriamos ir specialios kriminalistinės lingvistinės metodikos, skirtos minėti problemai tirti. Tačiau Lietuvoje dar nėra atlikta išsamesnių šios srities lingvistinių tyrimų.

Kitose šalyse tokios metodikos yra sukurtos ir naudojamos. Taip yra, pvz., Rusijoje, Ukrainoje. Rusijos mokslininkai atliko diagnostinius rusų rašto kalbos (buitinio stiliaus) tyrimus, kuriais remiantis buvo sudarytas vyriškos bei moteriškos rašto kalbos diagnostinių charakteristikų sąrašas [14; 15, p. 44–60]. Kaip parodė tyrimai, teksto autoriaus lyties požymiai labiausiai atiskleidžia kalboje, kurioje gausu nenormatyvinės leksikos, žargonizmų [19, p. 33].

Atliktas savarankiškas disertacinis tyrimas „Vyro ir moters verbalinio elgesio ypatumai (psicholingvistinė analizė)“ [14]. Šio disertacinio tyrimo autoriaus manymu, skirtingų lyčių rašto kalbą įmanoma diagnozuoti. Jo bei kitų tyrinėtojų požiūriu, skirtumai tarp vyro ir moters kalbų pasireiškia tam tikrais kalbinių priemonių vartojimo kokybiniais, ir kiekybiniais savitumais [14; 10, p. 105–112; 12]. Tačiau pabrėžiama, kad šie skirtumai turėtų būti daugiau kaip tikimybė, kadangi „personalinių požymių būdingų išimtinai vyrams arba moterims neegzistuoja“ [12, p. 55].

Rusijoje taip pat buvo atlikto rašto kalbos pamėgdžijimo atvejų tyrimai, kai buvo mėgdžijama būtent skirtingos lyties atstovų kalba. Minėti tyrimai rėmėsi autentiškų dokumentų analize. Remiantis šia analize skirtos dvi vyro bei moters kalbos požymių grupės:

1. Požymiai, kurios lengvai galima imituoti, t. y. lengva pakeisti;

* Gr. *genos* – kilmė.

2. Požymiai, pasižymintys didesniu pastovumu, ne tokie ryškūs, susiję su kalbos kūrimo sudėtingesniais mechanizmais. Tokius požymius daug sudėtingiau pamėgdžioti.

Antrosios grupės požymių pavyzdys galėtų būti dažnesnis įvadinčių žodžių (turinčių konstatavimo reikšmę), abstrakčių daiktavardžių vartojimas, skurdesnė leksika emocijoms perteikti vyrų kalboje ir kt.

Moteris vartoja daugiau modalinių konstrukcijų, turinčių netikrumo (įsitikinimo trūkumo) reikšmę, daugiau knyginės leksikos žodžių, madingų formų, kalbinių šampų ir kt. [13, p. 96–97].

2003 metais Rusijoje pasirodė dar viena disertacija, skirta rašto kalbos autoriaus lyties nustatymo klausimams [21]. Skirtingų lyčių rašto kalba buvo analizuojama atsižvelgiant į tai, koks vyro ir moters socialinis vaidmuo. Šio disertacinio tyrimo autorė priėjo prie išvados, kad vyro ir moters rašto kalba nedaug skiriasi dėl tam tikrų kalbos dalių preferencijos. Tačiau nepaisant tyčinio rašto kalbos požymių pamėgdžiojimo tekste, yra nemažai parametrų, kurių visuma leidžia priskirti tekstą vyro arba moters kalbai [21, p.101]. Taip, pvz., vyro sukurtas tekstas paprastai trumpesnis negu moters, jame daugiau klaidų, mažiau neigiamų dalelių bei priešdėlių, turtingesnis žodynas ir mažiau kalbinių šampų. Vyrų tekstuose mažiau aprašymų, taip pat ir savo emocijų, ypač tokių, kurios nutolusios nuo „tikro vyro“ įvaizdžio. Moterų tekstai daugiau primena kalbą, kai emocinė būseną įtempta, juose daugiau įvairių savo emocijų aprašymų, daugiau neigiamų dalelių, kalbinių šampų, dažnai vartojamų neteisingai [21, p.102].

Minėtas tyrimas parodė, kad, pamėgdžiodami priešingos lyties atstovo kalbą, t. y. keičiant teksto požymius, morfologiniai skirtumai didės arba mažės priklausomai nuo to, kurios lyties atstovo kalba yra imituojama.

Kitų mokslininkų [11] manymu, moterų kalba pasižymi ne tik didesniu emocionalumu, bet ir didesniu emocijų dinamiškumu, t. y. skirtingos emocijos dažniau keičiamos pereinant nuo vieno objekto prie kito, po to vėl grįžtama prie ankstesnės emocinės būsenos. Egzistuoja objektai, kuriuos paminėjus tekste moteris negali likti abejinga. Tokie objektai, pavyzdžiui, yra vaikai, kita moteris, jausmų ir tarpusavio santykių sritis. Emocijos, susietos su šiais objektais ir išreikštos tekste, ne tik skirsis nuo kitų emocijų būsenų, pasireiškusių tekste, bet ir labiau išryškės savo intensyvumu ir dinamika.

Galima paminėti ir Lenkijoje atliktų tyrimų [2, p. 65–75] rezultatus, rodančius įvairių lyčių kalbinių požymių skirtumus. Tirti buvo pateikti daugiausia melagingo, įžeidžiančio, šmeižikiško pobūdžio anoniminiai laišakai. Tyrimai parodė, kad visų pirma skirtingų lyčių anoniminiuose laiškuose skyrėsi bendras vartojamų žodžių kiekis. Paprastai moterys anoniminiuose laiškuose vartoja daugiau žodžių, jų laišakai buvo ilgesni. Kitas skiriamasis požymis – įžeidžiančio pobūdžio žodžiai: jų kiekis (moterys jų vartoja daugiau) ir charakteristika. Anoniminiuose laiškuose, kurių autoriai buvo vyrai, vartojami įžeidimai dažniausiai apibūdindavo žmogaus intelektualines ir moralines savybes. Moterys vartojo įžeidžiančio pobūdžio žodžius, be intelektualinių bei morali-

nių, apibūdinančius ir fizines savybes. Savo parašytuose laiškuose jos vartojo ir vulgarius posakius, daugiausiai iš seksualinio gyvenimo srities.

Leksika, vartojama anoniminiuose laiškuose, kurių autorės yra moterys, dažniau buvo šiurkšti (nepadori), vulgari, šmeižikiško pobūdžio [3, p. 670–684]. Įdomu, kad tai pastebėjo tyrinėtojai vyrai. Lenkų literatūroje, nagrinėjančioje kalbotyros klausimus, rašoma, kad moterų kalba pasižymi taip pat didesniu archaiškumu, t. y. joje pasitaiko daugiau senovinių (archaiškų) kalbinių formų [6, p. 247].

Dažnai informacija apie autoriaus lytį gali glūdėti ir profesinėje leksikoje, vartojamoje tekste. Tam tikra profesinė leksika gali būti būdinga tik vyriškos lyties atstovams (statybininkų, lakūnų ir kt.), kita – tik moteriškos lyties (ikimokyklinė pedagogika ir kt.).

TEKSTO AUTORIAUS LYTIES NUSTATYMO GALIMYBĖS IR STILOMETRIJOS METODAI

Kaip jau minėta, teksto autoriaus lyties bei kitų savybių nustatymo galimybės teismo poreikiams daugelyje šalių siejamos su stilometrija (*stylometry*)* ir panašiais kiekybiniais metodais. Stilometrija yra anoniminio teksto stilias tyrimas siekiant nustatyti teksto autorių. Būtent taikant statistinius stilometrijos metodus, buvo atliktas tyrimas, kurio metu buvo nustatyta garsaus Amerikos teroristo Unabomberio (Theodore Kaczynski) asmenybė. Unabomberis per 17 metų įvykdė daug teroro išpuolių ir buvo sulaikytas 1995 metais. Jo asmenybė buvo nustatyta tik po to, kai buvo atlikta jo pareiškimų, apimančių 35 tūkst. žodžių, ir jo ankstesnių užrašų stilometrinė analizė.

Izraelio mokslininkai [4] sukūrė kompiuterinę programą, skirtą teksto autoriaus lyčiai nustatyti, ir paremtą būtent stilometrijos metodais. Teksto pagrindinių žodžių ir sintaksės analizė leidžia, esant 80% tikimybei, nustatyti teksto autoriaus lytį. Buvo analizuojamas skirtingų žodžių ir žodžių junginių vartojimo dažnumas. Buvo pasirinkta anglų kalba. Tyrimams naudota kompiuterinė duomenų bazė (tekstynas) British National Corpus.

Nustatyta, kad moterys vartoja daugiau gramatinių formų ir įvardžių, pabrėžiančių asmeninius santykius. Jų atpasakojimo stilius yra interaktyvesnis. Jos tartum nori užmegzti ryšį tarp autoriaus ir skaitytojo.

Vyrai teikia pirmenybę daiktavardžiams, būdvardžiams, artikeliams bei žodžiams, pažymintiems kiekį – skaitvardžiams. Vyrai taip pat siekia konkretizuoti perteikiamą informaciją.

Aptarti skirtumai reiškia, kad vyrai linę kategorizuoti, o moterys – suasmeninti („personalizuoti“). Skiriasi taip pat minčių perteikimo stilius bei tam tikrų žodžių vartojimo dažnumas. Mokslininkai pavadino šiuos skirtingus stilius atitinkamai „informacinis“ (*informational*) ir „apimantis“ (*involved*).

Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad stilometrijos metodai skirti tik didesnės apimties tekstams analizuoti. Dėl to sunkiau juos tiesiogiai pritaikyti anonimi-

* angl. style – stilius, maniera ir graik. metriā – matuoti.

nio teksto autoriaus arba autoriaus lyčiai nustatyti, nes anoniminiai tekstai, esantys kriminalistinės lingvistinės analizės objektai, dažniausiai būna nedidelės apimties.

IŠVADOS

Lyties nustatymo klausimai kriminalistiniuose rašto kalbos tyrimuose yra vieni iš sudėtingiausių. Daugelyje šalių yra atliekama vis daugiau savarankiškų sociolingvistinių šios srities tyrimų. Remiantis tokiais tyrimais yra kuriami metodiniai teksto autoriaus lyties nustatymo pagrindai ir atliekant kriminalistinę lingvistinę ekspertizę [1; 4; 8; 9, p. 84–86; 10, p. 105–111].

Daugelio tyrinėtojų manymu įmanoma diagnozuoti skirtingų lyčių rašto kalbą. Skirtumai tarp vyro ir moters kalbų pasireiškia tam tikrais kalbinių priemonių vartojimo kokybiniais ir kiekybiniais savitumais. Pabrėžiama, kad šie skirtumai turėtų būti daugiau kaip tikimybė, kadangi požymių būdingų išimtinai vyrams arba moterims, nėra.

Apibendrinant, galima teigti, kad be išsamesnių sociolingvistinių ir psicholingvistinių tyrimų patiems ekspertams savarankiškai yra gana sudėtinga įveikti spragas, egzistuojančias sprendžiant atskirus kriminalistinio lingvistinio tyrimo uždavinius, tokius kaip, pvz., nustatyti anoniminio teksto autoriaus lytį.

LITERATŪRA

1. de Vel, O.; Corney, M.; Anderson, A.; Mohay, G. 2002. Language and gender author cohort analysis of e-mail for computer forensics. *Digital Forensic Research Workshop, Syracuse, NY, USA*, 2002.
2. Feluś, A. 1980. *Anonimny o treści wyczerpującej znamiona czynów określonych w art. 178 k.k., art. 181 k.k. I art. 248 k.k. Palestra*, 1980, nr. 4–5.
3. Feluś, A. 1977. *Identyfikacja subjęzyków oraz ich wartość poznawcza dla organów ścigania: Służba MO*. 1977, nr. 6.
4. Koppel, M.; Argamon, Sh.; Shimoni, A. R. 2002. *Automatically Categorizing Written Texts by Author Gender*. Israel, 2002.
5. Kulick, D. 2000. Gay and Lesbian Language. *Annual Review of Anthropology*. 2000, nr 29.
6. Milewski, T. 1975. *Językoznawstwo*. Warszawa, 1975. Iš: Feluś, A. *Identyfikacja kryminalistyczna na podstawie języka pisanego*. Kraków, 2000.
7. Ryngevič, R. 2006. *Kriminalistinė lingvistika: metodologiniai pagrindai ir jų taikymas atliekant ekspertizę*. Mykolo Romerio universitetas, Vilnius, 2006.
8. Кузнiченко, Л. В. 2002. Про дослідження українського писемного мовлення з метою роздроблення методики встановлення статевої належності автора документа. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. Харків, Право, 2002.
9. Вул, С. М.; Горошко, Е. И. 1994. Исследование статистических структур письменной речи в целях разработки методики установления пола автора документа. *Роль судебной экспертизы и криминалистики в раскрытии и профилактике преступлений: Тезисы науч.-практ. конф.* Под ред. В. М. Палий. Одесса: Одесская ЛНИСЭ, 1994.
10. Вул, С. М.; Мартынюк, А. П. 1987. Теоритические предпосылки диагностирования половой принадлежности автора документа. *Современное состояние и перспективы развития традиционных видов криминалистической экспертизы: Сб. научн. тр.* Под ред. Ю. Г. Корухова. Москва: ВНИИСЭ, 1987.
11. Ермолаев, А. К. 2002. О лингвистической экспертизе текстов (квалификация половой принадлежности их автора). *Юрислингвистика-3: Проблемы юрислингвистической экспертизы*. Издательство Алтайского государственного университета, 2002. <<http://irbis.asu.ru/mmc/golev/18.ru.shtml#18>> [žiūrėta 2007 02 14].
12. Ермолаев, А. К. 1999. *Моделирование личности по тексту: обобщение опыта оперативно-розыскной работы*. Дисс. канд. филол. наук. Барнаул, 1999.
13. Гомон, Т. В. 1990. *Исследование документов с деформированной внутренней структурой*. Дисс. канд. юрид. наук. Москва, 1990.
14. Горошко, Е. И. 1996. *Особенности мужского и женского вербального поведения (психолингвистический анализ)*. Дис. канд. филол. наук. Москва, 1996.
15. Горошко, Е. И. 1999. Особенности мужского и женского стиля письма. *Гендерный фактор в языке и коммуникации, Сборник научных трудов*. Москва: МГЛУ, 1999.
16. Горошко, Е. И. 2003. Судебно-автороведческая классификационная экспертиза: проблема установления пола автора документа. Зб. науково-практичних матеріалів конференції „*Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*“. Харків: Право, 2003.
17. Йокояма, О. Ц. 2002. Когнитивный статус гендерных различий в языке и их когнитивное моделирование. *Wiener Slawistischer Almanach, München, Sonderband 55 (2002) X-XX*.
18. Кирилина, А. В. 2003. Некоторые итоги гендерных исследований в российской лингвистике. *Материалы третьей международной конференции 27–28 ноября 2003. Гендер: язык, культура, коммуникация*. Москва, 2003.
19. Комиссаров, А. Ю. 2000. *Криминалистическое исследование письменной речи*. Москва, 2000.
20. Москвина, Т. П. 2006. Новые приказы Минюста России по вопросам судебной экспертизы. *Теория и практика судебной экспертизы*, 2006, No. 1(1).
21. Ощепкова, Е. С. 2003. *Идентификация пола автора по письменному тексту (лексико-грамматический аспект)*. Дисс. канд. филол. наук. Москва, 2003.
22. Потапова, Р. Г. Сексолект как объект исследования в криминалистике. *Доклады первой международной конференции „Гендер: язык, культура, коммуникация“*. Москва: МГЛУ, 2001.

DIE GESCHLECHTSFESTSTELLUNG DES TEXTAUTORS IN DER KRIMINALISTISCHEN LINGUISTISCHEN EXPERTISE

Renata Ryngėvič *
Mykolas Romeris Universität

Zusammenfassung

Im Artikel werden die Möglichkeiten der kriminalistischen linguistischen Untersuchung analysiert. Die Feststellung des Geschlechts des Textautors ist eine der kompliziertesten Aufgaben der kriminalistischen linguistischen Expertise.

Die Analyse der Literatur zeugt davon, dass diesem Problem in mehreren Ländern in den linguistischen Wissenschaften genug viel Aufmerksamkeit gezeigt wird. Zur Zeit ist in der Soziolinguistik im Bereich der Untersuchung der Sprachbesonderheiten von Frauen und Männern der Begriff „Gender“ weit verbreitet. Dieser Begriff weist vor allem nicht auf biologisches, sondern auf soziokulturelles Geschlecht hin. Es wird dabei die Ansicht vertreten, dass es zwischen den Menschen viel mehr Unterschiede in den Sozialrollen, Tätigkeitsformen, im Verhalten und in den Emotionscharakteristiken, als in rein biologischen Besonderheiten existiert.

Die sog. Genderidentität kennzeichnet sich auch durch verschiedenartige Sprachmittel. Diese Tatsache kann in der kriminalistischen linguistischen Untersuchung zur Feststellung des Geschlechts des Autors eines Anonymtextes ausgenutzt werden. Der Ansicht der Wissenschaftlern nach, gibt es die Möglichkeit der Feststellung des Autorsgeschlechts anhand seiner Textsprache. Die Unterschiede zwischen der männlichen und weiblichen Sprachen sind in den Gebrauchsbesonderheiten bestimmter Sprachmitteln ersichtlich.

In mehreren Ländern werden für die Feststellung des Geschlechts des Autors eines Anonymtextes statistischen Methoden, und nämlich, die Methoden der Stilometrie weitgehend benutzt.

Hauptbegriffe: kriminalistische linguistische Expertise, die Feststellung des Geschlechts des Textautors.

---

* Dozentin im Lehrstuhl für Kriminalistik der Mykolas Romeris Universität.